

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE**

Seduta tat-30 ta' Novembru, 2010

Citazzjoni Numru. 1174/2003

Shalmi Bakery Limited

vs

Louis Mula

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 5 ta' Novembru 2003 a fol. 1 tal-process, u pprezentata quddiem din il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallel Noel Cuschieri fejn gie premess:-

Illi nhar is-26 ta' Novembru 2000 Martin Tonna ghan-nom u in rapprezentanza ta' Shalmi Bakery Ltd lahaq ftehim ma' Louis Mula in konnessjoni mat-twellija tal-forn li jinsab f' numru hamsa (5) Triq il-Gnien, Qormi ghal prezz ta

Kopja Informali ta' Sentenza

tnax-il elf lira Maltija (Lm12,000) li minnhom thallsu ghaxra fil-mija u cioe` elf u mitejn lira Maltin (Lm1,200), Dok "A" .

Illi fit-23 ta' Dicembru 2000, Louis Mula insista mal-attur li ried jibda jahdem wahdu fil-forn minkejja li kien ghad kellu jitghallem certu xoghol kif ukoll li jsir jaf x'xoghol kellu jsir u lil min jinbiegh.

Illi fl-istess gurnata l-attur u l-konvenut iffirmaw skrittura datata l-istess, u cioe` 23 ta' Dicembru 2000, fejn l-istess Louis Mula qabel li kellu jhallas lill-attur Lm4.40 kuljum *stante* l-fatt li l-attur kien ga hallas il-kera lis-sid sal-4 ta' Marzu 2001, *oltre* li jhallas il-bilanc ta' Lm12,000, u cioe` Lm10,800, kopja ta' liema skrittura hija hawn annessa u mmarkata bhala Dok "B".

Illi minkejja diversi tentattivi sabiex jersqu ghal kuntratt, inkluz permezz ta' ittra ufficjali datata Frar 2001, (Dok "C") Louis Mula baqa' inadempjenti.

Illi eventwalment Louis Mula naqas milli jiehu l-forn, tant illi iltqaghu nhar l-10 ta' Frar 2001, u fil-prezenza tal-Avukat Dott. Michael Tanti Dougall iffirmaw xi dokumenti minghajr pregudizzju, inkluz inventarju, lista ta' klijenti, u *reading* tal-arlogg tal-ilma u tad-dawl, li kopji taghhom huma annessi u mmarkati bhal Dok. "D", Dok. "E" u Dok. "F" rispettivament.

Illi mis-26 ta' Dicembru 2000 sal-10 ta' Frar 2001, ix-xoghol tant kien naqas, li minn sitt xkejjer u nofs dqiq kuljum, Louis Mula kien spicca jahdem biss xkora dqiq kuljum.

Illi in-nuqqas ta' sengha u hila ta' Louis Mula wasslu biex l-intimat mhux biss qatel ix-xoghol tal-forn, izda ukoll waqqa' l-avvjament tal-istess forn, minbarra li ghamel hserat fil-forn per ritratti esebiti u mmarkati bhala Dok "G", "H" u "I".

Illi tul il-perjodu li l-forn kien f'idejn Louis Mula, l-istess irrifjuta li jhallas dak dovut lill-attur, b'mod illi l-intimat ghamel uzu mill-forn minghajr ma hallas la lill-attur, u wisq

Kopja Informali ta' Sentenza

anqas id-dawl u l-ilma kkunsmat minnu fl-istess perjodu, u s-servizz u l-uzu tat-telefon, dan *oltre* hsarat ikkagunati fl-istess forn.

Illi tul il-perjodu li l-forn dam ghand Louis Mula l-attur sofra telf.

Illi l-ksur tal-ftehim mill-intimat wassal sabiex l-attur ma rceviex il-flus li ppjana li jdahhal u ghaldaqstant kellu jhassar negozju b'konsegwenza ta' telf ta' flus.

Illi ghalhekk l-istess attur talab lill-konvenut jghid ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex:-

1. Tiddikjara u tiddeciedi li l-attur sofra finanzjarjament minhabba nuqqas serju da parti tal-konvenut, kif fuq premiss.
2. Tiddikjara illi tali sitwazzjoni hija biss responsabbilta' tal-konvenut.
3. Tillikwida, occorrendo bl-opera ta' periti nominandi, l-ammont hekk soffert mill-attur, kif fuq premiss.
4. Tikkundanna u tordna lill-konvenut ihallas lill-attur is-somma hekk likwidata.

Bl-ispejjes u bl-imghax legali kontra l-konvenut li minn issa huwa ngunt ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-attur a fol. 2 tal-process.

Rat il-lista tax-xhieda u d-dokumenti esebiti a fol. 4 sa 18 tal-process.

Rat li din il-kawza kienet appuntata ghas-smigh minn din il-Qorti kif diversament presjeduta ghas-seduta tas-26 ta' Marzu 2004.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut Louis Mula datata 29 ta' April 2004 a fol. 28 tal-process fejn gie eccepit:-

Kopja Informali ta' Sentenza

1. Illi fl-ewwel lok is-socjeta` attrici trid tipprova ghandhiex l-interess guridiku li tippromwovi l-istanza attrici u x'danni setghet sofriet meta m'ghandha l-ebda titolu fuq il-forn in kwistjoni.

2. Illi f'kull kaz l-istanza attrici hi perenta bit-trepass ta' sentejn *ai termini* tal-**artikolu 2153 tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta**.

3. Illi subordinament u minghajr pregudizzju ghall-premess, it-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez peress li l-forn in kwistjoni dam f'idejn il-konvenut xahar biss peress li l-konvenut kien ikkonsenja lura c-cwieviet ta' dan il-forn lil Martin Tonna, skont ma jirrizulta mid-Dokument "D" gja pprezentat mis-socjeta` attrici, tul liema perjodu l-konvenut la qatel ix-xoghol tal-forn, la waqqa' l-awjament tieghu u lanqas ma kkaguna xi hsarat fih jew danni ohra lis-socjeta` attrici kif qed tallega l-istess socjeta`.

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda tal-konvenut a fol 29 u tal-process.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem din il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallel Noel Cuschieri mit-8 ta' Gunju 2004 sas-seduta tad-29 ta' Novembru 2005 u x-xhieda kollha hemm prodotta.

Rat il-verbal tas-seduta mizmuma quddiem din il-Qorti kif hekk presjeduta tas-6 ta' April 2006 fejn il-Qorti nnominat bhala Perit Legali lil Dr. Richard Sladden, sabiex jirrelata dwar it-talbiet attrici wara li jiehu konjizzjoni tal-eccezzjonijiet tal-konvenut u ddegretat li wara l-affidavits tal-konvenut jiffissa zewg seduti ghall-konkluzjoni tal-provi tal-konvenut u zewg seduti ghall-kontro-ezamijiet kollha relattivi kollox a spejjez provizorjament attrici.

Rat ir-rappart tal-Perit Legali Dr. Richard Sladden ipprezentat fit-28 ta' Ottubru 2009 u mahluf *seduta stante* fit-13 ta' Jannar 2010 (fol 243).

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat in-nota tas-socjeta` attrici Shalmi Bakery Limited datata 28 ta' April 2010 a fol 329 tal-process li permezz taghha ressqet domandi in eskussjoni tal-Perit Legali Dr Richard Sladden.

Rat in-nota tal-Perit Legali Dr. Richard Sladden datata 16 ta' Gunju 2010 a fol 395 tal-process li permezz taghha wiegeb ghad-domandi mressqa mis-socjeta` attrici Shalmi Bakery Limited.

Rat il-verbal tas-seduta tat-22 ta' Gunju 2010 fejn meta ssejhet il-kawza deher Dr. Mark Simiana ghas-socjeta` attrici li talab li jaghmel nota. Il-Qorti laqghet it-talba u tat tletin (30) gurnata lis-socjeta` attrici sabiex tipprezenta n-nota, bin-notifika lid-difensur tal-kontro-parti li jkollu tletin (30) gurnata ghan-nota tieghu. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghat- 30 ta' Novembru 2010.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tas-socjeta` Shalmi Bakery Limited datata 20 ta' Lulju 2010 a fol 397 tal-process.

Rat ix-xhieda kollha hemm moghtija.

Rat l-atti kollha pprezentati mill-partijiet u d-digrieti relattivi.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

Illi din hija kawza fejn is-socjeta' attrici qed titlob li tithallas danni li hija allegatament sofriet minhabba li l-konvenut naqas li jersaq ghall-kuntratt notarili sabiex isir il-kuntratt ta' twellija miftiehem li kellu jsir skont skrittura datata 23 ta' Dicembru 2000 (Dok. "B"), liema kuntratt jidher li kellu jsir sat-tieni gimgha ta' Jannar 2001.

Illi ma hemm l-ebda dubju li dan il-kuntratt ma sarx izda ma jirrizultax b'mod konvincenti ghas-sodisfazzjon tal-

Qorti li dan ma sarx ghar-ragunijiet imputabbli lill-konvenut; fil-fatt jirrizulta li l-unika interpellazzjoni li saret mis-socjeta' attrici lill-konvenut saret biss fi Frar 2001 (Dok. "C") u allura wara d-data meta kellu jsir l-istess kuntratt cjo' sat-tieni gimgha ta' Jannar 2001. B'hekk din il-Qorti thoss li t-talbiet attrici ghad-danni ma jistax jigu ppremjati fuq in-nuqqas da parte tal-konvenut li jersaq ghall-kuntratt skont kif stipulat fl-iskrittura tat-23 ta' Dicembru 2000, u dan peress li tali danni allegati fl-azzjoni attrici ma jistghux jigu attribwiti ghan-nuqqas da parte tal-konvenut li jersaq ghall-kuntratt hemm imsemmi quddiem in-Nutar Dr. Antoine Agius.

Illi ghalhekk sabiex treggi l-azzjoni attrici din ma tistax tigi ppercepita fuq danni naxxenti minn nuqqas ta' obligazzjonijiet kuntrattwali, izda biss *ex delicto*, u dan fuq il-presunzjoni li l-forn kien ghal xi zmien f'idejn il-konvenut u li kemm dam f'idejh huwa ikkawza l-allegati danni sostnuti mis-socjeta' attrici.

Illi issa hawn jidher li hemm zewg ostakali ghas-success tal-azzjoni attrici u l-ewwel wahda hija li din il-kawza giet istitwita mis-socjeta' Shalmi Bakery Limited li qed jinghad li ffirmat l-iskrittura datata 23 ta' Dicembru 2000, izda ma jirrizultax li tali socjeta' hija proprjetarja tal-forn li jinsab f'numru 5, Triq il-Gnien, Qormi. Anzi jidher li b'kuntratt datat 4 ta' Settembru 1995 (Dok. "RS 1") fl-atti tan-Nutar Richard Sladden, kull titolu fuq l-istess fond kien jappartjeni lill-konjugi Martin u Joan Alfred Tonna li ma humiex parti f'din il-kawza u ghalhekk f'dan il-kuntest l-ewwel eccezzjoni tal-konvenut ghandha tigi milqugha ghaliex jirrizulta li s-socjeta' attrici ma ghandha l-ebda interess guridiku sabiex tistitwixxi l-azzjoni attrici ghaliex il-fond ma huwiex taghha izda tal-imsemmija konjugi Tonna. Ma jirrizultax mill-atti kif l-istess socjeta' attrici dahlet sabiex tmexxi l-istess forn minghand l-imsemmija konjugi Tonna u dan ghalkemm gew esebiti l-*statements* tal-istess socjeta' attrici – izda dawn ma jippruvawx xi titolu fuq l-istess proprjeta'. Anzi jinghad li mill-ittra datata 24 ta' Mejju 2006 (Dok. "RS 2" – fol. 329) lill-Kummissarju tat-Taxxi Interni tali forn kien immexxi minn Martin Tonna personalment. Jidher ukoll li kien inhareg self favur l-

istess konjugi Tonna mill-Lombard Bank Malta plc permezz ta' kuntratt datat 31 ta' Jannar 2001 (Dok. "AA 1" – fol. 80) u l-pagamenti kollha in relazzjoni mal-istess gew addebitati lill-kont tal-istess konjugi Tonna (Dok. "LB 1" sa Dok. "LB 102"). B'hekk l-ewwel eccezzjoni qed tigi milqugha.

Illi fit-tieni lok, u dejjem ghall-grazzja tal-argument, jinghad li la darba mhux il-kaz li d-danni ma jistax jigu reklamati *ex contracto* ghaliex ma hemmx prova li l-kuntratt li kellu jsir ghand in-Nutar Dr. Antione Agius, ma sarx ghar-ragunijiet imputabbli lill-konvenut, kull ma jista' jinghad li d-danni reklamati jistghu biss jigu pretizi *ex delicto* u f'dan is-sens giet moghtija l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni a bazi tal-**artikolu 2153 tal-Kap. 16.**

Illi din il-Qorti thoss li din fil-fatt hija l-preskrizzjoni applikabbli ghall-kaz in ezami u la darba mill-provi prodotti jirrizulta li l-konvenut irritorna c-cwieviet tal-forn fl-10 ta' Frar 2001, la darba l-azzjoni attrici saret fil-5 ta' Novembru 2001, mela allura l-azzjoni attrici hija preskritta, ghaliex din kellha ssir f'terminu ta' sentejn li kien allura jiskadi fl-10 ta' Frar 2001, anke peress li tali terminu ma jidhirx li gie b'xi mod interott. B'hekk din l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni qed tigi wkoll milqugha.

Illi fl-ahharnett u konformament ma' dak hawn deciz jinghad li d-danni li gew reklamati mis-socjeta' attrici attwalment jirreferu ghall-allegati danni li mill-provi huma ndikati li seta` sofra Martin Tonna personalment u mhux is-socjeta' attrici. B'hekk it-talbiet attrici qed jigu michuda.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi**, billi filwaqt li tilqa' l-ewwel eccezzjoni tal-konvenut u tiddikjara li s-socjeta' attrici ma ghandhiex interess guridiku, u fil-waqt li tilqa' wkoll it-tieni eccezzjoni tal-konvenut u tiddikjara li l-istanza attrici hija preskritta bit-trapass ta' sentejn ai termini tal-**artikolu 2153 tal-Kap.**

Kopja Informali ta' Sentenza

16, tichad it-talbiet attrici ghaliex huma nfondati fil-fatt u fid-dritt ghar-ragunijiet hawn decizi.

Bl-ispejjez kollha kontra s-socjeta' attrici.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----